

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/72/2024
Identifikačné číslo spisu:	5820202119
Dátum vydania rozhodnutia:	28.10.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5820202119.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne A. Š., narodenej X. O. XXXX, P. S. XXX, zastúpenej splnomocnenkyňou AK | AK s. r. o., Bratislava, Suché mýto 6, IČO: 54 844 762, proti žalovanej S. F., narodenej XX. W. XXXX, D., Z. XXX/XX, zastúpenej advokátom Mgr. Gabrielom Vonsom, Námestovo, Komenského 497, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 3C/31/2020, na dovolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. mája 2023 sp. zn. 8Co/185/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. mája 2023 sp. zn. 8Co/185/2022 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e.

Uznesenie Okresného súdu Námestovo č. k. 3C/31/2020-196 zo 17. októbra 2023 v spojení s jeho uznesením č. k. 3C/31/2020-217 z 22. februára 2024 z r u š u j e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. marca 2022 sp. zn. 3C/31/2020 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že je podielovou spoluvlastníčkou špecifikovaných nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území P. S.. Žalovanej proti žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 37 ods. 1, § 39 a § 49a zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) a vecne tým, že žalobkyňa vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam previedla platnými darovacími zmluvami na žalovanú.

3. Žalobkyňa v spore namietala platnosť darovacej zmluvy uzavretej so žalovanou ako obdarovanou 24. júna 2019 (na základe ktorej bol povolený v katastri nehnuteľností vklad vlastníckeho práva rozhodnutím č. V 1965/2019) a 25. júna 2019 (na základe ktorej bol v katastri nehnuteľností povolený vklad vlastníckeho práva rozhodnutím č. V 2008/2019) z dôvodu, že žalovaná ju úmyselne uviedla do omylu o tom, ktoré nehnuteľnosti sú predmetom prevodu. Okrem nehnuteľností, ku ktorým žiadala určiť, že je ich podielovou spoluvlastníčkou, darovala žalovanej aj pozemok v katastri nehnuteľností vedenom pre

katastrálne územie P. S. v registri C ako parc. č. XXXX/X - orná pôda o výmere 256 m², predtým zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, v čase konania na liste vlastníctva č. XXXX, ktorý bol v jej výlučnom vlastníctve. Nemala však v úmysle previesť vlastníctvo predmetných nehnuteľností, nikdy takúto vôľu ani neprejavila a k uzatvoreniu darovacích zmlúv došlo podvodným konaním žalovanej, ktorá ju uviedla do omylu tým, že jej má darovať spoluvlastnícke podiely k pozemkom, ktoré sa nachádzajú pod jej rodinným domom, odvolávajúc sa na dojednanie, ktorého sa mala zúčastniť žalovaná, jej brat a syn, pričom v poradí druhá darovacia zmluva bola uzavretá za účelom opravy skôr uzavretej darovacej zmluvy.

4. Súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne, výsluchom žalovanej a svedkov a oboznámením sa s obsahom predložených listín a dospel k záveru, že na požadovanom určení je daný naliehavý právny záujem žalobkyne podľa ustanovenia § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Súd zistil zo zápisu v katastri nehnuteľností, že žalovaná v čase uzavretia darovacej zmluvy 24. júna 2019 bola spoluvlastníčkou prevádzaných nehnuteľností v podiele 294/1120-in, ktorý nadobudla dedením na základe uznesenia o dedičstve z 24. júna 2019 sp. zn. 5D/125/2019 a žalovaná bola v katastri nehnuteľností zapísaná ako spoluvlastníčka predmetných pozemkov v 280/1120-inách na liste vlastníctva č. XXXX katastra nehnuteľností P. S. a ako výlučný vlastník nehnuteľnosti zapísaný pod B1 na liste vlastníctva č. XXXX katastrálneho územia P.É. S. na základe darovacej zmluvy z 24. júna 2019 a ako spoluvlastník nehnuteľností v katastrálnom území P. S., zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX pod B7 v podiele 280/1120-in a pod B8 v podiele 470/1120-in na základe darovacej zmluvy z 25. júna 2019.

5. Zo zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie vyvodil záver, že vôľa žalobkyne bola slobodná a vážna, jej prejav bol určitý a zrozumiteľný, s možným predmetom plnenia a žalobkyňa nekonala v omyle. Mal za preukázané, že pri rozhodovaní sa (uvažovaní) žalobkyne ako konajúceho subjektu nebola zistená žiadna okolnosť, ktorá by pôsobila na ňu rušivo, žalobkyňa po oslovení O. F. a M. M., ktorí jej boli predstavení O. F., sa sama rozhodla dojsť a uzatvoriť zmluvy a jej vôľa bola slobodná. Výpočtí svedkovia potvrdili vyjadrenia žalovanej o tom, ako sa začalo dojednávanie o predmete zmlúv, o identifikácii osôb O. F., ako rodina žalovanej v minulosti obhospodarovala predmetné pozemky, ktoré boli ich (spolu)vlastníctvom a o tom, že žalobkyňa mala možnosť prečítať si zmluvy, porozumieť im a rozhodnúť sa, či zmluvy (ne)uzavrie a teda, či ich (ne)podpíše. Súd mal tak za preukázané, že žalobkyňa sa sama, t. j. slobodne a vážne rozhodla previesť svoj spoluvlastnícky a výlučný podiel na pozemkoch po návšteve M. M. a O. F. a ďalšej návšteve O. F. a žalovanej. Podľa súdu bolo preukázané aj to, že osoby jednajúce so žalobkyňou jej vysvetlili, ktoré pozemky sú predmetom prevodu, ich polohu jej ukázali na mape v telefóne O. F., a informovali ju, že ide o pás pozemkov až ku hranici katastrálneho územia obce Z.. Žalobkyňa prevod odsúhlasila, už i len slovami, že ľudia si majú pomáhať súhlasila s tým, aby sa vyhotovili zmluvy. Z týchto skutočností možno usudzovať na vôľu a vážnosť vôle žalobkyne a jej súhlas s prevodom vlastníctva k pozemkom.

6. Podľa súdu prvej inštancie žalobkyňa nekonala v omyle o predmete darovacích zmlúv. Vychádzal z toho, že tvrdenia žalobkyne, že predmetom darovacích zmlúv mali byť pozemky pod rodinným domom žalovanej a že pred prevodom bola podielovou spoluvlastníčkou pozemkov, ktoré sú zastavané stavbou (rodinným domom) neboli preukázané. Podľa súdu žiadna okolnosť týkajúca sa hmotných a právnych vlastností predmetu plnenia - nehnuteľností, nebola zatajená, zastretá alebo inak podaná žalovanou a bola objektívne zistiteľná. Súd nezistil ani to, že by žalovaná a svedkovia konali tak, aby zmiatli žalobkyňu a získali tým od nej darovaním iné nehnuteľností ako tie, o ktorých spoločne jednali. Zmluvy uzavreté medzi žalobkyňou a žalovanou sú dostatočne určité, keďže sú v nich špecifikované nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom prevodu údajmi z katastra nehnuteľností a je v nich vyjadrená určitá vôľa žalobkyne bezodplatne previesť vlastníctvo k nim na žalovanú. Žalobkyňa mala možnosť zmluvy si pozrieť, prečítať a to, že im porozumela, potvrdili svedkovia M. M. a M. T.. Nepreukázal sa ani dôvod neplatnosti zmlúv uvádzaný v ustanovení § 49 OZ, alebo že by žalobkyňa nebola osobou spôsobilou na právne úkony. Tvrdenie žalobkyne, že si zmluvy neprečítala, vyhodnotil tak, že musí nieť následky za prejavenie svojej vôle.

7. Súd prvej inštancie k výpovediam svedkov v konaní a žalovanej uviedol, že nemal dôvod im neuveriť. Žalovaná popísala priebeh dojednávania zmlúv zhodne ako svedkovia O. F. a M. M., a hoci títo sú blízki príbuzní (syn a brat), ich výpovede o zdravotnom stave a dojednaní zmlúv sa zhodovali, a z tohto dôvodu výpovede hodnotil ako pravdivé, svedkov nepovažoval za nevierohodných pre príbuzenský vzťah so žalovanou a z toho dôvodu nepovažoval za klamlivú ani výpoveď žalovanej. I keď sa zmluvami prevádzal i spoluvlastnícky podiel žalobkyne k viacerým nehnuteľnostiam mimo zastavaného územia obce, čo mohlo viesť k úvahe, či to bolo v súlade s vôľou a prejavom žalobkyne, avšak v konaní sa nedokazoval motív právneho úkonu, ale prejavená vôľa žalobkyne. Pri posudzovaní platnosti právneho úkonu nemá právny význam to, čo bolo motívom urobeného právneho úkonu. U žalovanej bolo motívom vyporiadanie „do celku“, keďže išlo o pozemky po jej právnych predchodcoch, u žalobkyne bolo motívom previesť podiel pod rodinným domom žalovanej, pretože tam nikdy pozemky neužívala. Ak takýto predpoklad nenastane, nemá to za následok neplatnosť právneho úkonu.

8. Súd prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP a úspešnej žalovanej priznal proti žalobkyňi právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

9. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 30. mája 2023 sp. zn. 8Co/185/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanej priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

10. Odvolací súd sa v súlade s ustanovením § 387 ods. 2 CSP v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré považoval za jasné, zrozumiteľné, presvedčivé a logickým spôsobom sa vyporiadavajúce so všetkými relevantnými skutkovými i právnymi aspektmi veci a spĺňa zákonné kritéria uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne zamietol žalobu po závere, ku ktorému dospel, že vôľa žalobkyne bola slobodná a vážna, jej prejav bol určitý a zrozumiteľný s možným predmetom plnenia a žalobkyňa nekonala v omyle a nepreukázal sa ani dôvod neplatnosti zmlúv stanovený § 49 OZ. Súd prvej inštancie nezistil ani to, že by žalobkyňa nebola osobou spôsobilou na právne úkony a zmluvy tak nie sú neplatné ani podľa ustanovení § 37 ods. 1, § 49a alebo § 49 OZ.

11. K namietaniu žalobkyne proti skutkovým záverom súdu prvej inštancie vyvođeným z výpovede žalovanej a svedkov M. M. a O. F. odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania vyhodnotil v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 CSP jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach a dospel k správnym skutkovým zisteniam. Vypočul si zvukovú nahrávku z pojednávania 4. januára 2022, na ktorom boli vypočuté strany sporu a svedkovia M. M. a O. F. a mal za to, že ich výpovede správne vyhodnotil súd prvej inštancie aj z hľadiska vieryhodnosti svedkov. Bez návrhu žalobkyne na vykonanie ďalšieho dokazovania nebolo možné prihliadať na jej tvrdenie, že na pojednávaní 4. januára 2022 všetkému nerozumela preto, že zle počuje, keď k uzavretiu darovacích zmlúv došlo 24. a 25. júna 2019.

12. K námietke žalobkyne, že vec bola súdom prvej inštancie nesprávne právne posúdená, ktorú odôvodnila tým, že mala vôľu vyporiadať pozemky len „pod domom“ žalovanej a že konala v omyle o skutočnostiach, s ktorými ju oboznamoval svedok O. F., odvolací súd poukázal na základnú zásadu civilného procesu, podľa ktorej každá strana sporu musí uniesť dôkazné bremeno ohľadom svojho tvrdenia (§ 132 v spojení s § 185 CSP). Podľa zistení odvolacieho súdu žalobkyňa dôkazy na preukázanie svojich tvrdení v konaní nepredložila. Námietku, že konanie žalovanej a jej rodiny pri uzatváraní darovacích zmlúv je v rozpore s dobrými mravmi, považoval za všeobecnú a nepostačujúcu na to, aby na ňu prihliadol.

13. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Navrhla napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila tým, že odvolací súd porušil jej

právo na spravodlivý súdny proces tým, že nedostatočne odôvodnil rozsudok a dôkazy nehodnotil podľa ustanovenia § 191 ods. 1 CSP. Uviedla, že podala žalobu o určenie vlastníckeho práva k pozemkom, keďže sa ako slabomyseľná a naivná stará žena so slabým sluchom a zrakom nechala podviesť žalovanou v tom, že má darovať pozemky „pod domom“ a darovala jej pritom dvomi darovacími zmluvami aj stavebný pozemok v intraviláne o skoro 17 000 m² poľnohospodárskej pôdy v hodnote niekoľko tisíc eur, hoci sa s ňou nikdy nestretávala, nepoznala ju a nemá s ňou žiaden vzťah.

14. Dovolateľka uviedla, že v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie rozsiahlo a detailne argumentovala proti nesprávnym skutkovým zisteniam a záverom súdu. K týmto námietkam odvolací súd uviedol svoje odôvodnenie v bode 15. rozhodnutia všeobecnou formuláciou o odvolacom dôvode uvádzanom v ustanovení § 365 ods. 1 písm. f) CSP a v bode 16. rovnako všeobecne konštatoval, že „okresný súd v potrebnom rozsahu vykonal dokazovanie nutné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil v súlade s § 191 ods. 1 CSP, pričom dospel k správnym skutkovým zisteniam“. Odvolací súd tak v odvolaní neposkytol náležité odôvodnenie, prečo nepovažoval túto námietku za odôvodnenú a obmedzil sa len na vyjadrenie súhlasu so skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Odôvodnenie pôsobí tak, že odvolací súd nevenoval námietkam žalobkyne dostatočnú pozornosť potrebnú na zákonné rozhodnutie vo veci.

15. Podľa žalobkyne bolo z vykonaných dôkazov zrejmé, že nikdy nemala vôľu previesť predmetné pozemky na žalovanú a darovacie zmluvy podpísala v dôsledku jej omylu, ktorý vyvolali žalovaná a svedkovia O. F. a M. M., a to pre vek a s tým spojenú naivitu a dôverčivosť ľudí vyššieho veku. Odvolací súd sa vyjadril len k jej tvrdeniu (žalobkyne) o problémoch so sluchom, a to konštatovaním, že toto preukázané nebolo. Táto skutočnosť sa pritom nemusela preukazovať, pretože nebola sporná a potvrdzoval ju aj zvukový záznam z pojednávania vo veci, z ktorého vyplýva, že pri komunikácii s ňou musela sudkyňa a aj právni zástupcovia strán kričať a opakovať otázky na žalobkyňu a aby riadne počula, sadla si pri jej výsluchu priamo pred sudkyňu. Problémy so sluchom má od roku 1970, čo potvrdila aj svedkyňa O. F. a vyplynulo to aj zo záznamu z pojednávania vo veci 4. januára 2022, na ktorom mala i strojček na zlepšení sluchu. Preto konštatovanie odvolacieho súdu, že neboli nepreukázané jej ťažkosti so sluchom je úplne nezmyselné.

16. Dovolateľka poukázala na to, že v odvolaní argumentovala rozpormi vo výpovediach svedkov, dezinterpretáciou svedeckých výpovedí súdom prvej inštancie a záujmom svedkov na výsledku sporu, ktorí pri výsluchu o predmetných pozemkoch opakovane hovorili ako o „našich“ pozemkoch a že majú patriť ich rodine. Za najdôležitejší argument, ktorý spochybňuje pravdivosť výpovedí svedkov O. F. a M. M. považuje to, že obidvaja tvrdili, že malo ísť o získanie ďalšieho vlastníckeho podielu na predmetných nehnuteľnostiach. Medzi prevádzanými nehnuteľnosťami však bola aj nehnuteľnosť v katastrálnom území P. S. v katastri nehnuteľností vedená ako parcela č. XXXX/X, ktorá bola v jej výlučnom vlastníctve. Podľa nej je tu evidentné, že žalovaná a svedkovia zneužili jej dôverčivosť a stareckú neznalosť a do zmlúv zahrnuli aj pozemok v jej výlučnom vlastníctve. Odvolací súd sa v odôvodnení úplne opomenul vysporiadať s touto jej argumentáciou. Darovanie pozemku vo výlučnom vlastníctve prvou darovacou zmluvou nechápal a nevedel vysvetliť ani svedok M. M., ktorý túto zmluvu dojednal a opakoval, že malo ísť len o prevod vlastníckych podielov na pozemkoch. Odvolací súd hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie bez skúmania námietok žalobkyne uvedených v odvolaní potvrdil ako správne.

17. Predmetom prevodu posudzovanými zmluvami bola aj nehnuteľnosť vo výlučnom vlastníctve žalobkyne, čo súdy nižších stupňov ignorovali, aj keď ona spochybňovala výpovede svedkov M. M. a O. F. a žalovanej, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o žalobe. Svedkovia sa nevedeli vyjadriť k tomu, prečo je táto nehnuteľnosť prevádzaná na žalovanú, ak malo ísť o prevod vlastníckych podielov na nehnuteľnostiach. Výpovede svedkov O. F. a M. M. pritom odporovali vyjadreniu matrikárky - svedkyne, ktorá nie je príbuznou žalovanej, a to o zviazaní zmlúv trikolórou, k čomu sa nižšie súdy nevyjadrili. V uvádzaných výpovediach svedkov sú tak závažné rozpory, že ich riadnou aplikáciou ustanovenia § 191 ods. 1 CSP súd nemohol považovať za pravdivé. Odôvodnenie

rozsudku odvolacieho súdu neobsahuje argumentáciu k podstatným otázkam nastoleným žalobkyňou a opis uvažovania súdu a rozsudok preto pôsobí nepresvedčivo. Podľa dovolateľky na riadne odôvodnenie rozhodnutia nestačí len konštatovať, že súd prvej inštancie postupoval správne.

18. Odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku nevyjadril ani k jej vyjadreniu na pojednávaní na súde prvej inštancie, že predmetné pozemky mala previesť inej osobe O. Y., keďže tieto jej rodina v minulosti kúpila, avšak prevod sa nezapísal do katastra nehnuteľností (čo vylučuje úmysel darovať pozemky žalovanej). Nižšie súdy na uvedené vôbec nereagovali a pri zisťovaní jej vôle pri uzatváraní zmlúv nevychádzali z objektívnych skutočností, ale formalisticky sa zamerali len na to, či preukázala, že nemienila žalovanej darovať nehnuteľnosti tak ako boli uvedené v zmluvách, resp. omyl v prejavenej vôli, čo je v rozpore s právom na spravodlivý súdny proces. Namietala aj to, že zmluvy sú v rozpore s dobrými mravmi a teda neplatné podľa ustanovenia § 39 OZ.

19. Žalovaná dovolací návrh nepodala.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

21. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej CSP. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

22. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

24. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku tejto viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

25. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu stanovenú v § 420 písm. f) CSP, sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na

neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia je nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

26. Dovolateľka v dovolaní namietala porušenie práva na spravodlivý proces v dôsledku nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktoré sa nevysporiadalo s uplatnenými námietkami k jej skutočnej vôli uzavrieť so žalovanou darovacie zmluvy a ani s námietkami proti hodnoteniu vykonaného dokazovania, ktoré nezohľadňovalo rozpory vo výpovediach žalovanej a svedkov a vzájomné súvislosti vykonaných dôkazov.

27. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). K porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018 - bod 26., 5Cdo/57/2019 - body 9. a 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

28. Podľa § 387 ods. 3 vety druhej CSP odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

29. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvôľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou výslovnou prezentovanou otázkou zaoberal alebo nie a odpoveď by mala byť zrejماً z odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Rovnako podľa judikatury Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že síce sa nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

30. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu k odvolacím námietkam žalobkyne uvádzaným k výpovedi žalovanej a svedkov M. M. a O. F. súd uviedol, „že sa oboznámil aj so zvukovou nahrávkou pojednávania zo dňa 04.01.2022, na ktorom boli vypočuté strany sporu i svedkovia M. M. a O. F. a má za to, že súd ich výpovede správne vyhodnotil a to z hľadiska vieryhodnosti svedkov. Bez prípadných ďalších navrhnutých dôkazov nebolo možné prihliadať na tvrdenie žalobkyne o jej komunikácii (ťažkosti so sluchom) na pojednávaní dňa 04.01.2022 keď k

uzavretiu darovacích zmlúv malo dôjsť dňa 24.06.2019 a dňa 25.06.2019“ a k jej vôli uzavrieť predmetné zmluvy v súvislosti s omylom pri identifikácii nehnuteľností, ktoré jej mal ukázať svedok O. F., že k uvedenému „žalobkyňa okrem svojej výpovede iné dôkazy na svoje tvrdenia nepredložila“ a k vyjadreniu, že zmluvy sú v rozpore s dobrými mravmi poukázal na zápisnicu z pojednávania pred súdom prvej inštancie 4. januára 2022, na základe ktorej túto námietku žalovanej „odvolací súd považuje za všeobecnú a preto okresný súd nemal dôvod sa ňou zaoberať“.

31. Z uvedeného podľa dovolacieho súdu vyplýva, že aj napriek výslovnému príkazu v ustanovení § 387 ods. 3 CSP vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, sa odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nezaoberal zásadnými tvrdeniami žalobkyne v odvolaní, a to ani vo všeobecnej rovine. Uvedené platí predovšetkým o tých námietkach žalobkyne, ktoré z pohľadu rešpektovania jej práva na spravodlivý proces možno označiť za hlavné, a ktoré si vyžadovali špecifickú odpoveď. Išlo o argumentáciu, v rámci ktorej žalobkyňa v odvolaní spochybňuje pravdivosť výpovedí svedkov O. F. a M. M., ktorí tvrdili, že medzi stranami malo ísť o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, avšak medzi darovanými pozemkami bol pozemok v príslušnom katastri nehnuteľností pre katastrálne územie P. S. vedený v registri C ako parc. č. XXXX/X, ktorá nebola nikdy v podielovom spoluvlastníctve, ale v jej výlučnom vlastníctve. Odvolací súd si nesplnil povinnosť vysporiadať sa (v odôvodnení rozhodnutia) s touto argumentáciou žalobkyne, ktorá mala pri posudzovaní hodnovernosti výpovedí žalovanej a svedkov zásadný vplyv. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na rozpory medzi výpoveďami svedkov M. M. a O. F., podľa ktorých dôvodom uzavretia predmetných darovacích zmlúv malo byť vyporiadanie spoluvlastníctva so žalobkyňou a obsahom predmetných zmlúv, respektíve darovacej zmluvy z 24. júna 2016, ktorou žalobkyňa darovala žalovanej aj pozemok vo svojom výlučnom vlastníctve, išlo o tvrdenie, ktoré vyžadovalo, aby sa s ním súd vysporiadal.

32. Súd prvej inštancie v bode 47. odôvodnenia svojho rozsudku k tomuto rozporu uviedol, že „je síce pravdou, že sčasti sa prevádzal spoluvlastnícky podiel žalobkyne k viacerým nehnuteľnostiam (LV č. XXXX), predovšetkým podiel (aj) na nehnuteľnostiach mimo zastavaného územia obce o druhu - trvalý trávny porast, čo mohlo vyvolať otázky s prevodom (a v konečnom dôsledku s vôľou a prejavom žalobkyne), avšak nedokazoval sa motív právneho úkonu, ale skutočná vôľa žalobkyne. Z hľadiska platnosti právneho úkonu nemá právny význam to, čo bolo motívom na urobenie právneho úkonu. U žalovanej bolo motívom vyporiadanie do celku, keďže išlo o pozemky po jej právnych predchodcov, u žalobkyne bolo motívom previesť podiel pod rodinným domom žalovanej, pretože tam nikdy pozemky neužívali. Ak sa takýto predpoklad nenaplní, nemá to za následok neplatnosť právneho úkonu. Vôľa žalobkyne bola deklarovaná, preto súd nemal dôvod pochybovať o platnosti právnych úkonov. K tomu možno len dodať, že každá osoba musí niesť zodpovednosť za svoje konanie, minimálne musí mať snahu si prečítať to, čo sa jej predkladá k podpisu, žiadať vysvetlenie a kópiu dokladu (aj za tým účelom, aby jej blízka rodina ozrejmila, prípadne vysvetlila skutočnosti, o ktorých má pochybnosť, alebo s ktorými nie si je istá) a nespoliehať sa na dôveru. Existencia dôvery neznamená nedostatok slobody vôle, jej vážnosť a nedostatok prejavu vôle. Súd preto žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol“. Aj pri týchto pochybnostiach súdu prvej inštancie o vôli zmluvných strán, sa odvolací súd nevysporiadal s tvrdeniami žalovanej v odvolaní, že predmetnými zmluvami mala vôľu previesť len svoje spoluvlastnícke podiely k pozemkom pod rodinným domom žalovanej a nevyjadril sa ani k tvrdeniu žalovanej, že pokiaľ aj dôvodom pre uzavretie darovacích zmlúv bolo umožniť žalovanej získanie jej podielov na predmetných nehnuteľnostiach, nebol dôvod, aby predmetom darovacej zmluvy bol aj pozemok v jej výlučnom vlastníctve.

33. Pokiaľ žalobkyňa už v konaní pred súdom prvej inštancie na pojednávaní 4. januára 2022 uviedla, že bolo žalovanou uvedená do omylu, keď spolu s ďalšími osobami zneužila jej vek, nevedomosť, dôverčivosť a dobrú vôľu, čím žalovaná konala v rozpore s dobrými mravmi, a zopakovala to aj v odvolaní, táto jej odvolacia námietka nebola podľa dovolacieho súdu všeobecná (ako to vyhodnotil odvolací súd v bode 20. odôvodnenia napadnutého rozsudku), ale dostatočne odôvodnená aj skutkovými okolnosťami pri uzatváraní darovacích zmlúv na to, aby sa ňou odvolací súd podľa ustanovenia § 387 ods. 3 CSP v odôvodnení zaoberal a uviedol a odôvodnil záver o nej.

34. Podľa § 3 ods. 1 OZ výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

35. Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý (o. i.) sa prieči dobrým mravom.

36. Za dobré mravy sa považuje súhrn mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú určitú nemennosť, sú rešpektované rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných mravných noriem. V právnom styku je to súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad konania. Sú meradlom hodnotenia konkrétnej situácie zodpovedajúcej všeobecne uznávaným pravidlám slušnosti v súlade so zásadami morálky demokratickej spoločnosti. Za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom (contra bonos mores) v zmysle ustanovenia § 39 OZ sa považuje úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. (napr. so zásadou slušnosti, poctivosti, čestnosti, tolerancie, vzájomnej úcty a dôvery).

37. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu (jeho bodov 13. až 18.) podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že odvolací súd nechal do úvahy žiadne z tvrdení žalobkyne v jej odvolaní ku skutkovému stavu zistenému súdom prvej inštancie, z ktorého tento vychádzal a rozhodnutie o odvolaní odôvodnil spôsobom, ktorým založil procesnú vadu zmatečnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Povinnosťou odvolacieho súdu bolo vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní žalovanej (§ 387 ods. 3 CSP). Keďže odvolací súd nezaujal k otázkam zahrnutých do odvolania žalobkyne v podstate žiadne konkrétne stanovisko, dovolaciemu súdu nezostalo iné ako prijať záver, že došlo k zaťaženiu konania pred odvolacím súdom tvrdenou vadou uvedenou v ustanovení § 420 písm. f) CSP. Keďže sa odvolací súd nevysporiadal s podstatnými argumentami odvolateľa, a bez primeraného vysvetlenia ich ignoroval, porušil tým právo odvolateľa na spravodlivý proces (II. ÚS 120/2020).

38. Keďže dovolanie podané vo veci podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP je podľa dovolacieho súdu nielen prípustné, ale aj dôvodné, bolo treba rozsudok odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

39. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec dovolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

40. Súd prvej inštancie uznesením zo 17. októbra 2023 č. k. 3C/31/2020-196 v spojení s uznesením z 22. februára 2024 č. k. 3C/31/2020-217 rozhodol o výške priznanej náhrady trov konania. Podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 73/2004) závislý výrok môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci. Uznesenie o výške náhrady trov konania je závislé od právoplatného rozhodnutia vo veci a dovolací súd preto uvedené uznesenie zrušil, nakoľko zrušením rozsudku odvolacieho súdu uznesenie o výške náhrady trov odvolacieho konania, ako závislé rozhodnutie, stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie by zostalo uznesenie o výške náhrady trov konania osamotené, bez významu, čo odporuje princípu právnej istoty (napríklad I. ÚS 549/2015, 2Cdo/173/2008, 2Cdo/267/2008, 1MCdo/14/2010, 1Cdo/36/2011, 6Cdo/201/2012, 4Cdo/52/2014 a 2MOBdoV/4/2012).

41. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.